C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr. 21rji-1549/2023 Judecătoria Soroca sediul Central
1-23123599-03-21rji-26122023 Judecător: Ghenadie Tocaiuc

D E C I Z I E
În numele Legii

16 ianuarie 2024 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,
În componența:
Președintele ședinței de judecată, judecătorul Gheorghe Scutelnic
Judecătorii Viorel Pușcaș
Oleg Moraru

a examinat în ședință de judecată în ordine de recurs recursul condamnatului Potoran Andrei declarat împotriva încheierii judecătoriei Soroca sediul Central din 28 septembrie 2023 adoptate în limitele cererii condamnatului Potoran Andrei privind liberarea sa condiționată de pedeapsă înainte de termen în conformitate cu prevederile art. 91 Cod penal,

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de actele cauzei, Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,-

C O N S T A T Ă:

La data de 25.08.2023 în adresa judecătoriei Soroca sediul Central a parvenit cererea condamnatului Potoran Andrei privind liberarea sa condiționată de pedeapsă înainte de termen în temeiul art. 91 Cod penal.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca sediul Central din 28 septembrie 2023 s-a respins cererea condamnatului Potoran Andrei privind liberarea sa condiționată de pedeapsă înainte de termen în conformitate cu prevederile art. 91 Cod penal ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Soroca sediul Central din 28 septembrie 2023, la data de 24.11.2023 condamnatul Potoran Andrei a declarat

recurs, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea încheierii recurate, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care cererea să fie admisă.

În motivarea recursului s-a invocat că, de către administrația Penitenciarului nr. 6 Soroca el este caracterizat pozitiv, nu dispune de obligația de achitare a daunei materiale, nu are antecedente penale, nu a fost sancționat disciplinar, sfîrșitul termenului este 19.12.2024.

În temeiul art. 447 alin. (2) Cod de procedură penală, respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă părțile nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au prezentat referință, fapt ce nu împiedică instanței examinarea recursului în baza probelor anexate la dosar.

Aprecierea instanței de recurs.

Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, audiind participanții, cercetând materialele cauzei, Colegiul penal consideră necesar de a respinge recursul declarat de condamnatul Potoran Andrei ca fiind nefondat reieșind din următoarele considerațiuni.

Ab initio, Colegiul penal relevă că potrivit art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

În conformitate cu art. 439 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de recurs împotriva hotărîrilor pentru care legea nu prevede calea de atac a apelului este de 15 zile de la data pronunţării hotărîrii.

Potrivit alin. (2) al aceluiași articol, data de la care curge termenul recursului, repunerea în termen, declararea peste termen a recursului şi retragerea recursului se reglementează de prevederile art.402-407, care se aplică în mod corespunzător.

Astfel, conform art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Din materialele cauzei Colegiul penal constată că, pronunțarea încheierii Judecătoriei Soroca sediul Central din 28 septembrie 2023 a avut loc în lipsa condamnatului Potoran Andrei.

Totodată, Colegiul penal constată că la dosar a fost anexată copia traducerii în limba rusă a încheierii Judecătoriei Soroca sediul Central din 28 septembrie 2023, însă la materialele cauzei lipsește dovada expedierii acesteia în adresa condamnatului, inclusiv și dovada recepționării acesteia.

În asemenea circumstanțe, în lipsa datelor obiective ce ar confirma momentul recepționării copiei încheierii Judecătoriei Soroca sediul Central din 28 septembrie 2023 de către condamnatul Potoran Andrei, Colegiul penal consideră că recursul a fost declarat în termen.

Cu privire la fondul cauzei Colegiul penal notează că, conform art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă recursul este nefondat.

În conformitate cu prevederile art. 469 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărîri, şi anume liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen (art.91 din Codul penal).

În conformitate cu prevederile art. 471 alin. (1) Cod de procedură penală, chestiunile specificate la art.469 alin.(1) pct.5), 11) şi 14) se soluţionează de către judecătorii instanţei de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art.469 alin.(1) se soluţionează de către judecătorul de instrucţie la demersul instituţiei care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituţiei care pune în executare pedeapsa. Soluţionarea de către instanţa de judecată a chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1) şi 2) se efectuează în condiţiile prevăzute la art.266 şi 267 din Codul de executare şi numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite. În cazul soluţionării chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4), 7)–9), instituţia care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului, iar în cazul soluţionării chestiunii prevăzute la art.469 alin.(1) pct.3), şi raportul medical respectiv. În şedinţa de judecată se citează autorul demersului cu privire la soluţionarea chestiunii solicitate.

La caz Colegiul reține că, conform art. 91 alin. (1-4) Cod penal, persoanei care execută pedeapsa cu închisoare i se poate aplica liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen dacă **a realizat programul individual de executare a pedepsei**, a reparat integral daunele cauzate de infracţiunea pentru care a fost condamnată, cu excepţia cazului cînd dovedeşte că nu a avut nici o posibilitate să le îndeplinească, şi dacă se constată că corectarea ei este posibilă fără executarea deplină a pedepsei. Persoana poate fi liberată, în întregime sau parţial, şi de pedeapsa complementară.

Aplicînd liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen, instanţa de judecată îl poate obliga pe condamnat să îndeplinească obligaţiile prevăzute la art.90 alin.(6) în termenul de pedeapsă rămas neexecutat.

Liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen se aplică condamnaţilor de către instanţa de judecată de la locul de executare a pedepsei, în baza demersului instituţiei care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia în condiţiile prevăzute la art.266 şi 267 din Codul de executare şi numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite.

Liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen poate fi aplicată dacă condamnatul, care la momentul săvîrşirii infracţiunii a atins vîrsta de 21 ani, a executat efectiv:

a) cel puţin jumătate, dar nu mai puţin de 90 de zile de închisoare, din termenul de pedeapsă stabilit pentru săvîrşirea unei infracţiuni uşoare sau mai puţin grave;

b) cel puţin două treimi din termenul de pedeapsă stabilit pentru săvîrşirea unei infracţiuni grave, infracţiuni deosebit de grave sau excepţional de grave, precum şi din pedeapsa aplicată persoanei anterior liberate condiţionat de pedeapsă înainte de termen, dacă liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen a fost anulată în condiţiile alin.(8).

În temeiul prevederilor art. 265 din Codul de executare, instanţa de judecată poate decide liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen sau înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, aplicând, după caz, compensarea privilegiată a zilelor de muncă, în temeiul şi în condiţiile art. 91 şi 92 din Codul penal.

Conform art. 266 din Codul de executare, în cazul în care condamnatul întrunește condițiile prevăzute în art. 91 şi 92 din Codul penal, administrația locului de deţinere sau comandamentul militar, după caz, adoptă, în termen de o lună o hotărâre privind propunerea pentru liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă sau privind refuzul în acest sens.

Propunerea pentru liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă se depune, în termen de 5 zile de la data adoptării hotărârii, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află locul de deţinere.

În cazul în care administrația locului de deținere sau comandamentul militar, după caz, refuză să propună liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, condamnatul poate înainta un demers pentru liberare sau înlocuire nemijlocit în instanţa de judecată.

În acest sens Colegiul penal constată că, legislația în vigoare prevede posibilitatea liberării condiționate a condamnatului de orice pedeapsă înainte de termen, însă o astfel de posibilitate se admite cu anumite condiții, cât și în baza faptului că persoana respectivă, prin purtare exemplară şi atitudine cinstită într-un anumit termen de executare a pedepsei numite, denotă corectarea sa.

Subsecvent, liberarea condiționată înainte de termen poate fi aplicată dacă instanța de judecată va considera posibilă corectarea condamnatului fără executarea deplină a pedepsei. O atare concluzie urmează a fi trasă în baza studierii depline şi obiective a datelor referitoare la persoana condamnatului, la comportamentul lui pe tot parcursul perioadei de executare a pedepsei cu închisoare, inclusiv dacă s-a aflat şi în alte penitenciare, la respectarea regimului de executare, participarea la muncile remunerate sau neremunerate de îngrijire sau amenajare a penitenciarului şi a teritoriului, de îmbunătățire a condițiilor de trai şi medico-sanitare de detenție, la relațiile cu alți condamnați, cu familia, participarea la măsurile cultural-educative, la prezența sancțiunilor disciplinare valabile la momentul soluționării demersului ș.a. circumstanțe care denotă corijarea acestuia.

În contextul dat, din materialele cauzei Colegiul penal reține că, prin sentința Judecătoriei Bălți sediul Central din 13.12.2017 Potoran Andrei Andrei a fost condamnat în baza art. 164 alin. (2) lit. e), f), g); art. 151 alin. (2) lit. d); art. 188 alin. (3) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 14 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 16.07.2021 s-au dedus din termenul de pedeapsă stabilit lui Potoran Andrei conform prevederilor art. 385 alin. (5) CPP pentru perioada aflării sub arest preventiv 716 zile.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca sediul Central din 26.07.2022, în temeiul art. 473^4 alin. (4) CPP, lui Potoran Andrei i s-a redus termenul de pedeapsă cu 454 zile.

Ulterior, prin încheierea Judecătoriei Soroca sediul Central din 25.07.2023, în temeiul art. 7 alin. (1) lit. c) al Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, lui Potoran Andrei i s-a redus termenul de pedeapsă cu 1/5.

La data de 03.07.2023 condamnatul Potoran Andrei s-a adresat cu cerere către Comisia penitenciarului nr. 6 Soroca privind examinarea posibilității aplicări în privința sa a prevederilor art. 91 Cod penal.

Prin hotărârea Comisiei penitenciarului nr. 6 Soroca din 07.08.2023 a fost respinsă cererea condamnatului Potoran Andrei de a prezenta materialele și dosarul personal în instanța de judecată pentru eliberarea condiționată înainte de termen conform art. 91 Cod penal pe motiv că condamnatul nu a realizat programul individual de executare a pedepsei.

Drept urmare, condamnatul Potoran Andrei s-a adresat către judecătorul de instrucție cu cererea privind liberarea sa condiționată de pedeapsă înainte de termen în temeiul art. 91 Cod penal.

Fiind examinată cererea în fond, prin încheierea judecătoriei Soroca sediul Central din 28 septembrie 2023 cererea condamnatului Potoran Andrei a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Colegiul penal, lecturând încheierea recurată în raport cu argumentele recursului, consideră a fi întemeiată soluția judecătorului de instrucție privind respingerea solicitării privind aplicarea prevederilor art. 91 Cod penal în privința lui Potoran Andrei, or, ultimul de către comisia penitenciarului este caracterizat pozitiv, însă nu a realizat programul individual de executare a pedepsei, nu a participat la majoritatea activităților planificate în penitenciar din motive dependente de voința sa, iar realizarea programului individual de executare a pedepsei este o condiție obligatorie pentru a putea beneficia de mecanismul prevăzut la art. 91 Cod penal.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal conchide că în privința condamnatului pedeapsa penală nu şi-a atins scopul urmărit de legea penală conform art.61 Cod penal, acesta urmând să-şi execute pedeapsa în continuare.

Subsecvent, Colegiul penal indică că norma vizată prevede posibilitatea aplicării acesteia și liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, dar numai în cazul în care instanța va ajunge la concluzia că condamnatul s-a corijat și nu necesită executarea în continuare a acesteia.

Totodată, Colegiul reține că aplicarea liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen *este un drept şi o rezervă a instanței şi nu o obligație*, or, liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen se aplică doar cu condiția că instanța de judecată va considera posibilă corectarea condamnatului fără executarea deplină a pedepsei, concluzie care urmează a fi trasă în baza studierii depline şi obiective a datelor referitoare la persoana condamnatului, la comportamentul lui pe tot parcursul perioadei de executare a pedepsei cu închisoare, inclusiv dacă s-a aflat şi în alte penitenciare, la respectarea regimului de executare, participarea la muncile remunerate sau neremunerate de îngrijire sau amenajare a penitenciarului şi a teritoriului, de îmbunătățire a condițiilor de trai şi medico-sanitare de detenție, la relațiile cu alți condamnați, cu familia, la participarea la măsurile cultural - educative, la prezența sancțiunilor disciplinare valabile la momentul soluționării cererii/demersului.

În același timp Colegiul penal a conchis că, potrivit Recomandării nr. R (89) 12 a Comitetului de Miniștri către Statele membre cu privire la educație în penitenciare, educația în penitenciar ajută la umanizarea penitenciarelor şi este un mijloc important de facilitare a întoarcerii deținutului în societate, pregătit atât din punct de vedere moral, cât şi din punct de vedere educațional, astfel că liberarea

condiționată de pedeapsă înainte de termen în condițiile art. 91 din Codul penal în privința lui Potoran Andrei este prematură.

Prin urmare, Colegiul penal consideră că instanța de fond legal şi întemeiat a respins cererea condamnatului privind liberarea sa condiționată înainte de termen în temeiul art. 91 Cod penal ca fiind neîntemeiată, or, atingerea scopului pedepsei și corijarea condamnatului poate fi obținută numai prin executarea în continuare de către ultimul a pedepsei cu închisoarea stabilite prin sentință.

În atare circumstanțe, instanța de recurs reține că instanța de fond şi-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă condamnatul, permițând părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, din care motiv o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță *(Hotărârea CtEDO Garcia Ruis versus Spania).*

În acest sens, Colegiul penal conchide că recursul declarat de condamnatul Potoran Andrei împotriva încheierii judecătoriei Soroca sediul Central din 28 septembrie 2023 emise în privința lui Potoran Andrei este nefondat și urmează a fi respins, cu menținerea în vigoare a încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art.449 alin. (1) pct.1) lit. a) CPP, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul condamnatului Potoran Andrei declarat împotriva încheierii judecătoriei Soroca sediul Central din 28 septembrie 2023 emise în privința lui Potoran Andrei se respinge ca nefondat, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul: Gheorghe Scutelnic

Judecătorii: Viorel Pușcaș

Oleg Moraru